

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Czas w historii	Uczeń zna: - sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie - wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji - rzymski system zapisywania liczb Uczeń rozumie: - pojęcia: nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), historia, tysiąclecie - zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego	Uczeń rozumie: - pojęcia: prehistoria, epoka Uczeń potrafi: - wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii - wymienić epoki należące do prehistorii i historii - przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych	Uczeń rozumie: - pojęcie: chronologia Uczeń potrafi: - wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny		
2. Od myśliwych	Uczeń rozumie: pojęcie: rewolucja	Uczeń rozumie: pojęcia: paleolit (starsza	Uczeń zna: podstawowe zajęcia ludzi	Uczeń zna: ramy chronologiczne	Uczeń rozumie: znaczenie rewolucji

do rolników	neolityczna Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu • porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym	epoka kamienna), neolit (młodsza epoka kamienna), rzemiosło Uczeń potrafi: • wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej	epoki paleolitu i neolitu Uczeń potrafi: • wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu • wyjaśnić, dlaczego zmiany w sposobie życia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną	epoki paleolitu i neolitu Uczeń potrafi: • scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu	neolitycznej
3. Cywilizacje Sumerów, doliny Indusu i Chin	Uczeń zna: • nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje Uczeń rozumie: • pojęcia: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Żyzny Półksiężyc • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu (Mezopotamii), cywilizacje nad wielkimi rzekami (Indie i Chiny)	Uczeń rozumie: • pojęcie: pismo obrazkowe Uczeń potrafi: • wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji	Uczeń rozumie: • pojęcia: społeczeństwo, miasto-państwo Uczeń potrafi: • wymienić osiągnięcia Sumerów	Uczeń rozumie: • pojęcia: cywilizacja, podział pracy Uczeń potrafi: • przedstawić dokonania mieszkańców doliny Indusu oraz Chin	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów
4. Starożytny	Uczeń rozumie: • pojęcia: państwo,	Uczeń zna: • system sprawowania	Uczeń rozumie: • pojęcie: danina	Uczeń rozumie: • pojęcia: ustrój, wezyr,	Uczeń rozumie: • pojęcie: monarchia

Egipt	faraon, monarchia Uczeń potrafi: • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu • przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać starożytne pismo egipskie	władzy w Egipcie • organizację społeczeństwa w starożytnym Egipcie • rodzaje pisma stosowane w starożytnym Egipcie Uczeń rozumie: • pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus Uczeń potrafi: • umiejscowić w czasie istnienie monarchii w Egipcie • wytłumaczyć, co oznacza stwierdzenie, że Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla starożytnego Egiptu	• na czym polegała trudność w posługiwaniu się pismem hieroglificznym Uczeń potrafi: • wymienić uprawnienia faraona • wyjaśnić, jaką rolę w państwie egipskim odgrywali pisarze	provincia • z czego wynikała i na czym polegała nieograniczona władza faraona Uczeń potrafi: • dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej • scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie	despotyczna Uczeń potrafi: • scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego
5. Wierzenia starożytnych Egipcjan	Uczeń zna: • głównych bogów starożytnego Egiptu Uczeń rozumie: • pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida	Uczeń potrafi: • scharakteryzować system wierzeń w Egipcie	Uczeń rozumie: • pojęcia: balsamowanie, sarkofag Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon • opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie próbowali zapewnić sobie życie wieczne	Uczeń potrafi: • przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy • przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego	Uczeń rozumie: • pojęcia: sąd Ozyrysa, tzw. Księga Umarłych Uczeń potrafi: • wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok • omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina
6. Starożytny	Uczeń zna: • postacie: Abrahama,	Uczeń zna: • symbole judaizmu	Uczeń rozumie: • pojęcia: Biblia hebrajska,	Uczeń zna: • daty związane	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o losach

Izrael	Dawida, Salomona Uczeń rozumie: • pojęcia: Biblia, monoteizm (jedyńobóstwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog Uczeń potrafi: • wyjaśnić różnicę między monoteizmem a politeizmem • wskazać na mapie Palestynę, królestwo Judy, królestwo Izraela oraz Jerozolimę	Uczeń rozumie: • pojęcia: Ziemia Obiecana, Izrael • dwoistość znaczenia słowa Żydzi Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie pierwsze siedziby Żydów • scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu	Tora Uczeń potrafi: • wyjaśnić znaczenie Biblii • podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską	z dziejami Żydów Uczeń rozumie: • pojęcie: tzw. niewola babilońska • z czego wynika ostrożność, z jaką historycy podchodzą do Biblii jako źródła historycznego Uczeń potrafi: • ocenić znaczenie Biblii w dziejach ludzkości	narodu żydowskiego
Początki cywilizacji (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
7. Demokracja	Uczeń zna: • postać: Peryklesa	Uczeń rozumie: • pojęcia: zgromadzenie	Uczeń rozumie: • pojęcia: Hellada,	Uczeń zna: • organizację	Uczeń potrafi: • scharakteryzować

ateńska	Uczeń rozumie: • pojęcia: polis, demokracja • na czym polegała demokracja ateńska Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Grecję i Ateny	ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm • na czym polega wyjątkowość demokracji ateńskiej Uczeń potrafi: • umiejscowić w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej	Hellenowie, barbarzyńcy Uczeń potrafi: • scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji • przedstawić procedurę ostracyzmu • porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim	społeczeństwa w Atenach peryklejskich Uczeń rozumie: • dlaczego Grecy nie utworzyli jednego państwa Uczeń potrafi: • scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich • dostrzec różnice między demokracją ateńską a demokracją współczesną	strukturę społeczeństwa Grecji
8. Mitologia grecka	Uczeń zna: • najważniejszych bogów greckich Uczeń rozumie: • pojęcie: bogowie olimpijscy Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Olimp • wyjaśnić, jak mieszkańcy Grecji wyobrażali sobie bogów	Uczeń zna: • bohaterów mitów greckich: Prometeusza, Heraklesa Uczeń rozumie: • pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Delfy • wymienić główne cechy religii starożytnych Greków	Uczeń zna: • dziedziny życia i zajęcia, którym patronowali bogowie greccy Uczeń potrafi: • scharakteryzować system wierzeń w Grecji	Uczeń rozumie: • pojęcia: Chaos, Tartar, wyrocznia, Pytia Uczeń potrafi: • przedstawić wyobrażenia Greków na temat życia po śmierci	Uczeń rozumie: • rolę, jaką w greckiej religii odgrywała mitologia Uczeń potrafi: • wytłumaczyć, w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni
9. Na olimpijskim	Uczeń zna: • datę: 776 p.n.e.	Uczeń zna: • dyscypliny sportowe	Uczeń zna: • zasady obowiązujące	Uczeń rozumie: • pojęcia: pokój boży,	Uczeń rozumie: • pojęcia: gimnazjon, stadion

stadionie	Uczeń rozumie: - pojęcia: igrzyska olimpijskie, olimpiada Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Olimpię - przedstawić najważniejsze podobieństwa i różnice między igrzyskami rozgrywanymi w starożytności i współcześnie	rozgrywane podczas starożytnych igrzysk olimpijskich Uczeń rozumie: - pojęcia: dyscypliny lekkoatletyczne, ciężka atletyka, wieniec oliwny Uczeń potrafi: - wymienić cechy starożytnych igrzysk olimpijskich - dostrzec na przykładzie igrzysk olimpijskich wpływ starożytności na współczesność	zawodników uczestniczących w starożytnych igrzyskach olimpijskich Uczeń potrafi: przedstawić zasady organizacji igrzysk	atleci - cele wychowania starożytnych Greków Uczeń potrafi: - wskazać budowle odnoszące się do sportowego i religijnego charakteru igrzysk	- rolę i charakter igrzysk organizowanych w starożytnej Grecji Uczeń potrafi: - przedstawić przebieg igrzysk olimpijskich
10. Co zawdzięczamy starożytnym Grekom?	Uczeń zna: - postacie: Fidiasza, Homera Uczeń rozumie: - pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia Uczeń potrafi: - opisać wygląd ateńskiego Akropolu - wskazać różnice między grecką tragedią a komedią	Uczeń zna: - postać: Sokratesa Uczeń rozumie: - pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody - co oznacza stwierdzenie Sokratesa: <i>Wiem, że nic nie wiem</i> Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru - wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie - dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę	Uczeń rozumie: - pojęcie: maska Uczeń potrafi: - opisać wygląd starożytnego teatru greckiego - wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim	Uczeń zna: - postacie: Myrona, Sofoklesa, Archimedes, Hipokratesa Uczeń potrafi: - opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru - wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków - ocenić dokonania starożytnych Greków	Uczeń potrafi: - streścić <i>Iliadę</i> i <i>Odyseję</i> - omówić działalność Sokratesa
Starożytna Grecja					

(lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
11. Od republiki do cesarstwa	Uczeń zna: • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta Uczeń rozumie: • pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Italię i Rzym • zlokalizować w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie	Uczeń zna: • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa Uczeń rozumie: • pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta Uczeń potrafi: • określić zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. • wymienić elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty	Uczeń zna: • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu Uczeń rozumie: • pojęcie: arystokracja Uczeń potrafi: • opowiedzieć o organizacji armii rzymskiej	Uczeń potrafi: • przedstawić organizację republiki rzymskiej • przedstawić organizację cesarstwa rzymskiego	Uczeń rozumie: • różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa Uczeń potrafi: • porównać republikę rzymską i demokrację ateńską
12. Społeczeństwo	Uczeń potrafi: • przedstawić warunki	Uczeń potrafi: • przedstawić stosunek	Uczeń zna: • różne grupy wchodzące	Uczeń zna: • uprawnienia kobiety	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o wyglądzie

antycznego Rzymu	życia mieszkańców starożytnego Rzymu	Rzymian do niewolników	w skład społeczeństwa rzymskiego Uczeń rozumie: - pojęcia: proletariusze, niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci Uczeń potrafi: - określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwoleńców w rzymskim społeczeństwie	i mężczyzny w rzymskiej rodzinie Uczeń potrafi: - wymienić najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwoleńców - opowiedzieć o życiu rzymskiej rodziny	Rzymu w starożytności
13. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń rozumie: - pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Kolosium) Uczeń potrafi: - wyjaśnić, do czego służyły amfiteatry i akwedukty	Uczeń zna: - przykłady rozwiązań architektonicznych stosowanych przez Rzymian Uczeń rozumie: - pojęcia: łuk architektoniczny, kopuła, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina Uczeń potrafi: - wyjaśnić, do czego służyły termy i cyrki - dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność	Uczeń rozumie: - pojęcia: bazylika, Circus Maximus, języki romańskie - znaczenie dróg w starożytnym Rzymie Uczeń potrafi: - opisać wygląd Forum Romanum - zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i>	Uczeń potrafi: - scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu - przedstawić sposób budowy akweduktu - wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi	Uczeń zna: - postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej
14. Narodziny	Uczeń zna: daty: 6 p.n.e., 30 n.e.	Uczeń zna: daty: 64, 313, 380	Uczeń zna: postacie: Nerona,	Uczeń zna: postacie: św. Pawła,	Uczeń potrafi: opowiedzieć

chrześcijaństwa	- postać: Jezusa Chrystusa Uczeń rozumie: - pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześcijaństwo, Kościół, chrześcijanie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Palestynę - opowiedzieć o życiu i działalności Jezusa Chrystusa	- wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników Uczeń rozumie: - pojęcie: apostoł Uczeń potrafi: - wymienić główne cechy systemu wierzeń starożytnych Rzymian - przedstawić metody prześladowania pierwszych chrześcijan - zlokalizować obszary rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w III–V w.	Konstantyna Wielkiego Uczeń potrafi: wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan	św. Piotra Uczeń rozumie: przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań	o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych
Antyczny Rzym (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
15. Cesarstwo	Uczeń zna: daty: 476, 1453	Uczeń zna: przyczyny podziału	Uczeń zna: datę: 1054	Uczeń zna: datę: 395	Uczeń potrafi: przedstawić okoliczności

bizantyjskie	- postać: Justyniana I Wielkiego - podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym Uczeń rozumie: - pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Kościół katolicki, Kościół prawosławny - przyczyny rozłamu chrześcijaństwa Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Konstantynopol - wymienić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego	Imperium Rzymskiego na część zachodnią i wschodnią Uczeń rozumie: - pojęcia: Hagia Sophia, spór o pierwszeństwo w Kościele Uczeń potrafi: - umieścić w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego - wymienić największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury - opowiedzieć o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury	Uczeń rozumie: - pojęcia: Germanie, tzw. Kodeks Justyniana Uczeń potrafi: - opisać wygląd świątyni Hagia Sophia - scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami	Uczeń rozumie: - pojęcia: „Nowy Rzym”, ikona, patriarcha, klątwa Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego - przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego - przedstawić okoliczności, w których doszło do wielkiej schizmy wschodniej	powstania i rozwój Konstantynopola ocenić postać Justyniana Wielkiego
16. Początki	Uczeń zna: datę: 622	Uczeń zna: zasady islamu	Uczeń rozumie: pojęcia: Al-Kaba, hidżra	Uczeń rozumie: pojęcia: kalif, kalifat	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak doszło

islamu	- postać: Mahometa Uczeń rozumie: - pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran Uczeń potrafi: - wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę i Medynę - zlokalizować na mapie podboje dokonane przez Arabów od VII do IX w.	- przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej Uczeń rozumie: - pojęcia: ramadan, dżihad (święta wojna) Uczeń potrafi: - opisać warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim - opowiedzieć o podbojach arabskich - wskazać wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we współczesnym języku polskim	- rolę Arabów jako pośredników między cywilizacją Wschodu i Zachodu Uczeń potrafi: - scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. - wyjaśnić, co zadecydowało o sukcesach podbojów arabskich - zlokalizować na mapie główne ośrodki polityczne Arabów - dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę	- wpływ religii na politykę ekspansji prowadzoną przez Arabów Uczeń potrafi: - scharakteryzować system religijny stworzony przez Mahometa - opowiedzieć o osiągnięciach cywilizacji arabskiej	do powstania islamu dostrzec związki między islamem a judaizmem i chrześcijaństwem
17. Państwo Karola Wielkiego	Uczeń zna: - postać: Karola Wielkiego Uczeń rozumie: - pojęcie: odrodzenie karolińskie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie zasięg Imperium Karolińskiego	Uczeń rozumie: - przyczyny, które skłoniły Chłodwiga do przyjęcia chrztu Uczeń potrafi: - wskazać na mapie pierwsze siedziby Franków - określić rolę chrześcijaństwa w umacnianiu państwa Franków - wyjaśnić, w czym przejawiało się odrodzenie karolińskie	Uczeń zna: - daty: 756, 800 - postacie: Chłodwiga, Pepina Krótkiego Uczeń potrafi: - opowiedzieć o podbojach dokonanych przez Karola Wielkiego - przedstawić okoliczności odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego	Uczeń rozumie - pojęcie: sztuki wyzwolone Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego - scharakteryzować organizację państwa Karola Wielkiego	Uczeń rozumie: - znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców Uczeń potrafi: - porównać Imperium Karolińskie ze starożytnym cesarstwem rzymskim - ocenić rolę Karola Wielkiego w rozwoju cywilizacji europejskiej
18. Nowe	Uczeń zna: datę: 843	Uczeń rozumie: pojęcia: możnowładca,	Uczeń zna: datę: 962	Uczeń zna: datę: 955	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak doszło

państwa w Europie	- postać: Ottona I - postanowienia traktatu w Verdun Uczeń rozumie: - pojęcie: Słowianie Uczeń potrafi: - zlokalizować na mapie państwa powstałe w wyniku postanowień traktatu w Verdun - wymienić państwa słowiańskie utworzone w X w.	Święte Cesarstwo Rzymskie Uczeń potrafi: - zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego - zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w.	- postacie: Lotara, Karola Łysego, Ludwika Niemieckiego - największe zagrożenia dla wczesno-średniowiecznej Europy Uczeń rozumie: - pojęcie: Normanowie Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności rozpadu monarchii Karola Wielkiego - opowiedzieć o dokonaniach Ottona I	Uczeń potrafi: - przedstawić sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. - przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego - scharakteryzować relacje między Słowianami a władcami niemieckimi	do powstania Królestwa Niemiec i Królestwa Węgier
19. Walka cesarza z papieżem	Uczeń zna: - postacie: Grzegorza VII, Henryka IV - postanowienia ugody w Wormacji Uczeń rozumie: - pojęcie: inwestytura - istotę sporu o inwestyturę Uczeń potrafi: - przedstawić poglądy Grzegorza VII na temat pozycji papieża w Europie - przedstawić poglądy Henryka IV na temat pozycji cesarza w Europie	Uczeń zna: - datę: 1122 Uczeń rozumie: - istotę sporu między Grzegorzem VII a Henrykiem IV Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jaki wpływ na pozycję papieża i cesarza w Europie miał spór o inwestyturę	Uczeń zna: - daty: 1059, 1077 Uczeń rozumie: - pojęcie: konklawe Uczeń potrafi: - scharakteryzować sytuację panującą we wczesno-średniowiecznym Kościele	Uczeń rozumie: - pojęcia: pastorał, reforma kluniacka, kardynał, antypapież Uczeń potrafi: - wyjaśnić założenia reformy kluniackiej	Uczeń potrafi: - przedstawić relacje między papieżem a cesarzem do X w. - opisać przebieg sporu o inwestyturę
20. Wyprawy krzyżowe	Uczeń zna: postać: Urbana II	Uczeń zna: daty: 1095, 1096, 1099	Uczeń rozumie: pojęcie: krzyżowiec	Uczeń zna: daty: 1204, 1291	Uczeń potrafi: scharakteryzować

	• nazwy zakonów rycerskich utworzonych przez krzyżowców Uczeń rozumie: • pojęcia: krucjata (wyprawa krzyżowa), zakon rycerski • cele istnienia zakonów rycerskich Uczeń potrafi: • wskazać na mapie państwa założone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców	Uczeń rozumie: • pojęcie: Turcy seldżuccy • znaczenie Jerozolimy dla wyznawców trzech wielkich religii monoteistycznych Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny krucjat • przedstawić skutki wypraw krzyżowych	Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg pierwszej krucjaty	Uczeń rozumie: • pojęcie: rekonkwista Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich Jerozolima i Palestyna znalazły się w rękach Turków seldżuckich • wyjaśnić, co wydarzyło się na synodzie w Clermont	organizację państw założonych przez krzyżowców • przedstawić przebieg i skutki czwartej wyprawy krzyżowej
Czasy średniowiecza (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
21. Feudalna	Uczeń zna: • stany średniowiecznego	Uczeń zna: • ramy chronologiczne	Uczeń rozumie: • pojęcie: ciężkozbrojny	Uczeń rozumie: • wpływ feudalizmu na	Uczeń potrafi: • ocenić funkcjonowanie

Europa	społeczeństwa Uczeń rozumie: • pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm Uczeń potrafi: • przedstawić prawa oraz obowiązki seniora i wasala	feudalizmu • podstawowe zasady obowiązujące w systemie feudalnym Uczeń rozumie: • pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne • zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeństwa średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: • przedstawić zależności społeczne oparte na prawie lennym	Uczeń potrafi: • określić cechy charakterystyczne feudalizmu • wyjaśnić, jak przebiegała uroczystość nadania lenna	sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: • przedstawić proces kształtowania się rycerstwa	systemu feudalnego
22. Na rycerskim zamku	Uczeń rozumie: • pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy Uczeń potrafi: • przedstawić cechy charakterystyczne wzoru osobowego średniowiecznego rycerza	Uczeń zna: • najważniejsze elementy zabudowy średnio-wiecznego zamku Uczeń rozumie: • pojęcia: turniej rycerski, rozejm boży, pasowanie na rycerza Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jakie były cele organizowania turniejów rycerskich	Uczeń zna: • elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza Uczeń rozumie: • pojęcia: paż, giermek Uczeń potrafi: • opowiedzieć o przebiegu turnieju rycerskiego • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem	Uczeń rozumie: • rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza Uczeń potrafi: • scharakteryzować zamek średniowieczny • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem • przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie	Uczeń potrafi: • opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza
23. Średniowieczni	Uczeń zna: • najważniejsze	Uczeń zna: • grupy społeczne	Uczeń rozumie: • pojęcia: prawa miejskie,	Uczeń rozumie: • pojęcia: czeladnik,	Uczeń potrafi: • opisać wygląd

mieszczanie i chłopci	budowle średniowiecznego miasta • główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast • rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznych chłopów Uczeń rozumie: • pojęcia: mury miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech Uczeń potrafi: • wyjaśnić, czym różniło się średniowieczne miasto od średniowiecznej wsi	zamieszkujące średniowieczne miasto Uczeń rozumie: • pojęcia: baszta, patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, pańszczyzna, dziesięcina Uczeń potrafi: • wyjaśnić, kto i w jaki sposób zarządzał średniowiecznym miastem • przedstawić pozycję chłopów na tle pozycji przedstawicieli innych stanów społecznych • wyjaśnić znaczenie cechów w życiu gospodarczym miasta	sołtys Uczeń potrafi: • przedstawić warunki życia w średniowiecznym mieście • przedstawić warunki życia w średniowiecznej wsi	majstersztyk Uczeń potrafi: • scharakteryzować mieszkańców średniowiecznego miasta i ich życie • scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu	średniowiecznego miasta • porównać kulturę miejską z kulturą rycerską
24. Duchowieństwo	Uczeń zna: • nazwy największych	Uczeń zna: • cechy charakterystyczne	Uczeń zna: • ramy chronologiczne	Uczeń zna: • postacie:	Uczeń rozumie: • wkład benedyktynów

i kultura średniowiecza	zakonów w średnio- wiecznej Europie Uczeń rozumie: • pojęcia: średniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie Uczeń potrafi: • wyjaśnić istotę średniowiecznego uniwersalizmu	stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze Uczeń rozumie: • pojęcia: styl romański, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet Uczeń potrafi: • odróżnić styl romański od gotyckiego • podać przykłady budowli w stylu romańskim i gotyckim • wymienić miasta, w których powstały pierwsze uniwersytety	występowania stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze Uczeń rozumie: • pojęcie: zakon żebraczy Uczeń potrafi: • opisać wygląd klasztoru w Sankt Gallen • wyjaśnić przyczyny powstania uniwersytetów	św. Benedykta, św. Franciszka z Asyżu • główne zalecenia reguły zakonnej benedyktynów Uczeń rozumie: • pojęcie: reguła • znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa Uczeń potrafi: • ocenić rolę uniwersytetów	w rozwój kultury średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: • przedstawić główne założenia działalności średniowiecznych zakonów
Spółczeństwo średniowiecznej Europy (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
25. Początki	Uczeń zna: • daty: 966, 972	Uczeń zna: • datę: ok. 960	Uczeń zna: • postać: Hodona	Uczeń potrafi: • przedstawić organizację	Uczeń potrafi: • przedstawić polityczne

Polski	• postacie: Mieszka I, Dobrawy • nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. • legendy dotyczące początków państwa polskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: Słowianie, Piastowie, Polanie Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie obszar państwa Polan oraz terytorium państwa Mieszka I na początku i pod koniec jego panowania • wymienić najważniejsze przyczyny chrztu Polski • wskazać na mapie Cedyń	• ramy chronologiczne panowania dynastii Piastów w Polsce Uczeń rozumie: • pojęcia: plemię, monarchia patrymonialna, drużyna • dlaczego o Polsce w X w. mówi się państwo Mieszka I • znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla państwa polskiego Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jakie zmiany w państwie i w społeczeństwie spowodował chrzest Mieszka • wymienić tereny podbite przez Mieszka I	• grupy społeczne zamieszkujące państwo Mieszka I Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jakich okolicznościach władzę na ziemiach polskich przejęli Piastowie • przedstawić okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka	państwa Mieszka I	i militarne dokonania władcy po przyjęciu chrztu
26. Polska	Uczeń zna: • daty: 1000, 1025	Uczeń zna: • datę: 997	Uczeń zna: • daty: 1002–1018	Uczeń zna: • daty: 1004, 1018	Uczeń rozumie: • rolę i znaczenie drużyny

Bolesława Chrobrego	- postacie: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha - decyzje dotyczące organizacji kościelnej w Polsce podjęte przez papieża Uczeń rozumie: - pojęcie: zjazd gnieźnieński Uczeń potrafi: - opowiedzieć o zjeździe gnieźnieńskim - wskazać na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r.	- postać: Ottona III Uczeń rozumie: - pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna - znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej Uczeń potrafi: - wskazać na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego - przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego	Uczeń rozumie: - pojęcie: wojna podjazdowa - przyczyny, które skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus Uczeń potrafi: - przedstawić wygląd i uzbrojenie wojownika należącego do drużyny książęcej - przedstawić rozwój terytorialny państwa Bolesława Chrobrego	Uczeń potrafi: - ocenić skutki zjazdu gnieźnieńskiego - przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijów - ocenić polityczne znaczenie koronacji	książęcej
27. W najdawniejszej Polsce	Uczeń zna: - przykładowe obowiązki mieszkańców najdawniejszej Polski Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jakie było przeznaczenie grodów w państwie pierwszych Piastów	Uczeń zna: - zadania drużyny książęcej Uczeń potrafi: - przedstawić organizację państwa polskiego w X i XI w. - przedstawić strukturę i zadania mieszkańców Polski w X i XI w.	Uczeń zna: - produkty wchodzące w skład jadłospisu mieszkańców Polski Uczeń rozumie: - zależności między księciem, drużyną a mieszkańcami w państwie Mieszka Uczeń potrafi: - opisać wygląd grodu na Ostrowie Lednickim	Uczeń potrafi: - przedstawić warunki życia mieszkańców Polski pierwszych Piastów - opisać życie i obyczaje mieszkańców Polski w X i XI w.	Uczeń potrafi: - scharakteryzować państwo pierwszych Piastów - ocenić wpływ chrztu i tworzenia się państwowości polskiej na życie mieszkańców państwa pierwszych Piastów
28. Upadek	Uczeń zna: datę: 1031	Uczeń zna: daty: 1038, 1058, 1076	Uczeń potrafi: omówić sposób	Uczeń zna: daty: 1039, 1079	Uczeń potrafi: scharakteryzować i ocenić

i odbudowa państwa	- postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława Uczeń potrafi: - wskazać przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II - przedstawić skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemie polskie	Uczeń rozumie: - pojęcie: powstanie ludowe Uczeń potrafi: - synchronizować wydarzenia w Polsce z wydarzeniami w Europie Zachodniej w XI w. - przedstawić podłoże i konsekwencje konfliktu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem	utrzymania wojska, który rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów	- postać: Brzetysława Uczeń potrafi: - opisać sytuację na ziemiach polskich po śmierci Mieszka II - ocenić skutki polityki Bolesława Śmiałego w stosunku do cesarza Henryka IV	dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
29. Polska Bolesława Krzywoustego	Uczeń zna: - datę: 1138 - postacie: Bolesława Krzywoustego, Anonima tzw. Galla - władców piastowskich rządzących Polską od X do XII w. Uczeń rozumie: - pojęcia: ustawa sukcesyjna, zasada senioratu, senior, dzielnica senioralna, dzielnice dziedziczne Uczeń potrafi: - wyjaśnić przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej - wskazać na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy sukcesyjnej	Uczeń zna: - daty: 1108, 1109 - postacie: Władysława Hermana, Zbigniewa, Henryka V Uczeń potrafi: - przedstawić przyczyny sporu między Bolesławem a Zbigniewem i wyjaśnić, jaki był jego finał - wymienić żądania Henryka V wobec Bolesława - wskazać na mapie Głogów - przedstawić założenia ustawy sukcesyjnej - wskazać skutki wydania ustawy sukcesyjnej	Uczeń zna: - daty: 1079, 1102 - pojęcie: trybut Uczeń potrafi: - wskazać na mapie podział ziem polskich po śmierci Władysława Hermana - przedstawić charakter działań zbrojnych prowadzonych przez Bolesława w czasie wojny z Niemcami	Uczeń rozumie: - dłaczego Bolesław Krzywousty zdecydował się na odbycie publicznej pokuty po śmierci Zbigniewa Uczeń potrafi: - przedstawić przebieg wojny Bolesława Krzywoustego z Niemcami - przedstawić okoliczności podboju Pomorza	- wyjaśnić znaczenie Pomorza dla funkcjonowania gospodarki państwa polskiego - ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego
Polska pierwszych Piastów					

(lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
30. Rozbicie dzielnicowe Polski	Uczeń zna: • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski Uczeń rozumie: • pojęcia: rozbicie dzielnicowe Polski, Krzyżacy (zakon krzyżacki) Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny i okoliczności pojawienia się Krzyżaków na ziemiach polskich • wskazać na mapie ziemię chełmińską	Uczeń zna: • postać: Władysława Wygnańca • przyczyny upadku zasady senioratu Uczeń rozumie: • pojęcie: Inflanty Uczeń potrafi: • wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawić konsekwencje rozbicia dzielnicowego Polski	Uczeń zna • daty: 1190, 1283 Uczeń rozumie: • dlaczego pojawienie się Krzyżaków było zagrożeniem dla państwa polskiego Uczeń potrafi: • wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski w okresie rozbicia dzielnicowego • scharakteryzować działalność Krzyżaków prowadzoną na opanowanych terenach	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski • opowiedzieć o roli Brandenburgii i celach politycznych tego państwa	Uczeń potrafi: • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • przedstawić rozwój terytorialny państwa krzyżackiego • ocenić skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego
31. Polska	Uczeń rozumie: • pojęcie: kolonizacja	Uczeń zna: • postać: Henryka	Uczeń rozumie: • pojęcie: gospodarka	Uczeń rozumie: • przyczyny, które	Uczeń potrafi: • przedstawić sytuację

w XIII wieku	niemiecka Uczeń potrafi: • określić ramy czasowe kolonizacji niemieckiej • wskazać na mapie obszary objęte kolonizacją niemiecką • przedstawić skutki kolonizacji niemieckiej	Brodatego • podstawowe założenia lokacji na prawie niemieckim Uczeń rozumie: • pojęcia: czynsz, wolnizna, prawo składu • na czym polegała lokacja na prawie niemieckim Uczeń potrafi: • wskazać szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo • wymienić towary sprzedawane przez mieszkańców Polski, a także sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu	towarowo-pieniężna Uczeń potrafi: • przedstawić politykę Henryka Brodatego • wyjaśnić, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich	skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemie polskie Uczeń potrafi: • scharakteryzować rozwój cywilizacyjny Śląska w XIII w. • dostrzec związki między rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym	gospodarczą miast i wsi w XIII w.
32. Dążenie	Uczeń potrafi: • wymienić	Uczeń zna: • datę: 1241	Uczeń zna: • postać: Wincentego	Uczeń zna: • daty: 1238, 1240	Uczeń potrafi: • ocenić rolę Kościoła

do jedności państwa	przedstawiceli społeczeństwa polskiego, którzy popierali ideę zjednoczenia ziem polskich wyjaśnić, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich	- postać: Henryka Pobożnego Uczeń rozumie: - pojęcie: Mongołowie (Tatarzy) Uczeń potrafi: - porównać armię mongolską z europejskim rycerstwem	Kadłubka Uczeń rozumie: - znaczenie klęski w bitwie pod Legnicą dla przebiegu procesu zjednoczenia ziem polskich Uczeń potrafi: - opowiedzieć o przebiegu bitwy pod Legnicą - opisać uzbrojenie wojownika mongolskiego	- postać: Czyngis-chana Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności, przebieg i skutki najazdu Mongołów na ziemie polskie - scharakteryzować rolę Kościoła w procesie zjednoczenia ziem polskich	w utrzymaniu jedności ziem polskich
33. Zjednoczona Polska	Uczeń zna: - datę: 1320 - postać: Władysława Łokietka Uczeń potrafi: - wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa	Uczeń zna: - daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 - postać: Przemysła II Uczeń rozumie: - pojęcie: rzeź Gdańska Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II - wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II - wymienić etapy zjednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka	Uczeń zna: - daty: 1295, 1305, 1327–1332 - postać: Wacława II Uczeń rozumie: - pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Przemysła II - scharakteryzować rządy Wacława II	Uczeń potrafi: scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332	Uczeń potrafi: ocenić panowanie Władysława Łokietka
34. Polska	Uczeń zna: daty: 1333, 1364, 1370	Uczeń zna: datę: 1343	Uczeń zna: wyrok sądu papieskiego	Uczeń zna: daty: 1339, 1340	Uczeń potrafi: scharakteryzować

Kazimierza Wielkiego	- postać: Kazimierza Wielkiego Uczeń rozumie: - pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchów w Krakowie Uczeń potrafi: - wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w okresie panowania Kazimierza Wielkiego - wyjaśnić przyczyny założenia Akademii Krakowskiej	- najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. - postanowienia pokoju w Kaliszu Uczeń rozumie: - pojęcia: pokój wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna Uczeń potrafi: - wyjaśnić rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie	w Warszawie Uczeń rozumie: - pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju	Uczeń potrafi: - scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego - omówić dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej	zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej
Polska rozbita na dzielnice i zjednoczona (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
35. Unia	Uczeń zna: daty: 1370, 1385, 1386	Uczeń zna: datę: 1384	Uczeń zna: datę: 1400	Uczeń rozumie: pojęcie: bojarzy	Uczeń potrafi: ocenić znaczenie

Polski z Litwą	• postacie: Jadwigi Andegaweńskiej, Władysława Jagiełły • postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie Uczeń rozumie: • pojęcie: unia personalna Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej • wskazać na mapie państwo polsko-litewskie po zawarciu unii	• postać: Ludwika Węgierskiego • wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego Uczeń rozumie: • korzyści wynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności zawarcia unii personalnej między Polską i Węgrami • wskazać na mapie państwo polsko-węgierskiej powstałe w wyniku unii personalnej oraz Wielkie Księstwo Litewskie	Uczeń rozumie: • pojęcie: Uniwersytet Jagielloński Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny nadania przez Ludwika Węgierskiego przywileju polskiemu rycerstwu • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej	Uczeń potrafi: • przedstawić dokonania Ludwika Węgierskiego jako króla Polski • przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w.	odnowienia Akademii Krakowskiej
36. Wielka	Uczeń zna: • daty: 1409–1411,	Uczeń rozumie: • znaczenie polsko-	Uczeń potrafi: • przedstawić relacje	Uczeń rozumie: • dlaczego unia polsko-	Uczeń potrafi: • ocenić skutki wielkiej

wojna z zakonem krzyżackim	15 VII 1410, 1411 • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: wielka wojna, pierwszy pokój toruński Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Grunwald • wskazać na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego	-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem Uczeń potrafi: • wyjaśnić przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnić okoliczności wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii • dostrzec dysproporcje między zwycięstwem grunwaldzkim a postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego • wyjaśnić przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem	-litewska negatywnie odbiła się na sytuacji politycznej zakonu krzyżackiego Uczeń potrafi: • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem	wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego
37. Synowie	Uczeń zna: • daty: 1454, 1466	Uczeń zna: • daty: 1444, 1453	Uczeń zna: • datę: 1440	Uczeń zna: • daty: 1434, 1447, 1462	Uczeń potrafi: • przedstawić przebieg

Jagiełły	• postacie: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk • okres, w którym istniała w Polsce monarchia dziedziczna • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego Uczeń rozumie: • pojęcia: monarchia dziedziczna, monarchia elekcyjna, wojna trzynastoletnia, drugi pokój toruński, lenno, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie • charakter monarchii Jagiellonów Uczeń potrafi: • wskazać na mapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej	Uczeń rozumie: • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie • charakter monarchii Jagiellonów Uczeń potrafi: • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami	Uczeń rozumie: • pojęcia: Turcy osmańscy, wojsko najemne Uczeń potrafi: • lokalizować na mapie imperium Turków osmańskich i państwa zagrożone ich najazdem • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej	Uczeń rozumie: • znaczenie klęski warneńskiej dla unii Polski z Węgarami oraz z Litwą Uczeń potrafi: • wyjaśnić, na czym polegało zagrożenie tureckie w Europie w XV w. • przedstawić okoliczności zawarcia drugiej unii Polski z Węgarami • wyjaśnić okoliczności klęski w bitwie pod Warną • zanalizować przyczyny i skutki wystąpienia Związku Pruskiego przeciw Krzyżakom	wojny z Turcją • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju państwa polskiego
38. Od rycerstwa	Uczeń zna: • stany sejmujące	Uczeń zna: • treść przywilejów	Uczeń zna: • daty: 1374, 1422, 1430,	Uczeń rozumie: • pojęcie: ustrój	Uczeń rozumie: • rolę i znaczenie szlachty

do szlachty	w sejmie walnym oraz ich uprawnienia Uczeń rozumie: - pojęcia: przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie, sejm walny Uczeń potrafi: - wyjaśnić wpływ przywilejów na pozycję króla w Polsce	koszyckiego i cerekwicko-nieszawskiego oraz wydanych w Czerwińsku, Jedlni i Krakowie - treść konstytucji <i>Nihil novi</i> Uczeń rozumie: - pojęcia: przywilej koszycki, przywilej cerekwicko-nieszawski, sejmiki szlacheckie, sejm walny, monarchia stanowa - przyczyny słabości miast i mieszczaństwa w Polsce Uczeń potrafi: - wyjaśnić, dlaczego wykształciła się polityczna reprezentacja stanu szlacheckiego - wyjaśnić, dlaczego w Polsce nie doszło do wykształcenia się monarchii stanowej	1433, 1454, 1505 Uczeń rozumie: - pojęcie: konstytucja (ustawa sejmowa) - wpływ przywilejów na proces przekształcania się rycerstwa w szlachtę - relacje między instytucjami sprawującymi władzę w Polsce Uczeń potrafi: - opisać wygląd XVI-wiecznych przedstawicieli stanu szlacheckiego - opisać wygląd XVIII-wiecznego dworu szlacheckiego	monarchiczno-szlachecki - związek między nadawanymi szlachcie przywilejami a jej rosnącą pozycją polityczną w państwie - znaczenie uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> Uczeń potrafi: - scharakteryzować rozwój uprawnień stanu szlacheckiego - wyjaśnić organizację oraz sposób działania sejmu walnego	w kształtowaniu ustroju Polski Uczeń potrafi: - opisać sposób funkcjonowania sejmików szlacheckich - przedstawić okoliczności wykształcenia się sejmu walnego - scharakteryzować ustrój Polski od XVI do XVIII w. - ocenić wpływ rosnącej pozycji szlachty na pozycję króla i innych stanów społecznych
-------------	---	--	--	--	---

39. Polska i Litwa w XV wieku	Uczeń zna: - postać: Mikołaja Kopernika Uczeń rozumie: - pojęcie: tolerancja religijna Uczeń potrafi: - przedstawić dokonania Mikołaja Kopernika	Uczeń zna: - postacie: Wita Stwosza, Pawła Włodkowica, Jana Długosza - główne narodowości i wyznania w Polsce średniowiecznej Uczeń rozumie: - przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce Uczeń potrafi: - przedstawić dorobek kultury schyłku średniowiecza w Polsce - przedstawić dokonania Pawła Włodkowica i Jana Długosza	Uczeń rozumie: - pojęcia: szkoła parafialna, szkoła katedralna Uczeń potrafi: - porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu - opisać wygląd ołtarza Wita Stwosza - scharakteryzować działalność Akademii Krakowskiej w okresie późnego średniowiecza	Uczeń zna: - sytuację przedstawicieli innych religii i wyznań w Europie Zachodniej Uczeń rozumie: - pojęcie: stypendium Uczeń potrafi: - przedstawić strukturę i funkcjonowanie średniowiecznego szkolnictwa - scharakteryzować społeczeństwo Polski późnego średniowiecza	Uczeń potrafi: ocenić rolę Kościoła w systemie edukacji w średniowieczu
Polska i Litwa (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					